

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

1717. W 200-ną ROCZNICĘ KORONACJI 1917.
CUDOWNEGO OBRAZU MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

Królowej Korony Polskiej.

Dzisiaj w sobotę 8 września r. 1917 / króla polskiego Augusta II-go i na / Koronę wienoszą się królów, śna-
 jędywła lat 200 od pamiętnej chwili, / stolicy Apostolskiej Ojca św. Kie- / wyższych z pośród ludzi dostojni-
 kiedy Jasna Góra i Częstochowa do- / mensa XI ucoronowany został cude- / ków, największą władzę mających i
 znały niebywałego zaszczytu, gdy za- / wny wizerunek Najśw. Maryi Panny. / oziół tysięcy otaczanych.

Koroną uwieńczona została 200 lat temu Marya, Pani Częstochowska, Królowa Korony Polskiej.

Mieliśmy pany możne i królów potężnych, mieliśmy wojsk bitnych niezwykłych hufce i sławną była Ojczyzna nasza, ale, kiedy gmach narodowy rysować się począł, kiedy nie stało naczelników państwa, kiedy zdawało się, że wszystkie moce się sprzyściły przeciwko nam, nie pozostaliśmy bez opieki.

Patrzyła na nas swym matczy-
nym wzrokiem z wizerunku cudami
słynącego Matka Boska Częstochow-
ska.

A pokolenia całe pod Jej opiekę
się udawały, matki i ojcowie pole-
cali swe dzieci, wszyscy—Ojczyznę.

I jeżeli zdołaliśmy przetrwać o
kropne lata, jeżeli tu na tej ziemi
żyjemy, jeżeli istnieją wszystkie
dzielnie Polski i jednym ożywione
są duchem, zawdzięczają to musimy
Opatrzności, że tu na polskiej kra-
inie znalazło się źródło mocy i prze-
trwania — wizerunek cudowny, ręką
św. Łukasza na cedrowym drzewie
malowany.

Częstochowa była świadkiem
chwały narodowej i ucieczką w naj-
boleśniejszych strapieniach. Była
i jest.

Naród polski nie omijał żadnej
sposobności, aby tu na Jasną Górę
zanieść swe wieńce cierniowe, miljo-
nowe rzesze ludu wiernego ciągnęły
ku Bogarodzicy rokrocznie.

Tu w Częstochowie 200 lat temu
ukoronowaną Królową Korony Pol-
skiej i przez 200 lat lśniły na wize-
runku Jej prócz złota i drogich ka-
mieni droższe klejnoty z łez perły i
krwi polskiej opale.

Dzisiaj ziemia nasza przesiąknięta
jest, jakich nie wylał żaden naród w
historji, a blask ich płynie ku Ja-
snej Górze do stóp Pani losów na-
szych, a Ona, widząc łez potoki u-
tula je może nad znokanym naro-
dem i powróci mu jego dawne gra-
nice i chwałę.

Losy zrzuciły, że w dniu dzisiej-
szym znajdują się u stóp Królowej ci-
tylko, którym warunki przybyć tu
pozwała, ale niechajże choć ta szocu-
pla garstka modlitwą żarliwą wy-
błaga u Królowej aniołów zmiłowa-
nie Boże.

Kiedy w dniu dzisiejszym, jak po
ustąpieniu szwedów, procesja obcho-
dzić będzie wały klasztorne i gdy
zabrzmie litanja do Najśw. Marji Pan-
ny, niech w tym akcie uroczystym
zespola się wszystkie stany w bla-
gajnej pieśni:

*Królowo Korony Polskiej
Módl się za nami!*

Sw. Łukasz maluje obraz cudowny Najświętszej Marji Panny.

Częstochowska.

*Ryngrafie naszej ziemi! Ołtarzu
domowy!
Szkapleryzku, zaszyty u mury Czę-
stochowy!
Królowo! co Ci naród liczne sta-
wił trony
Na barci przedlatosiej, wierzbie
pochylonej,
Gdzie lipa rosochata, gdzie cmen
tarna brzozka,
Panienko Jasnogórska!
Matko Częstochowska!
Orędowniczo nasza!
Oto pod Twe stopy
Stania się najsmutniejszy z krajów
Europy,
Najbiedniejszy pod złotym słońca
baldachimem,
Kraj pragnień, przyladonich
chmurami i dymem!
Kraj uczuć, co się w głębi własnych
piersi duszą!
Porywodu, co się w niwecz z pier-
woszym wiatrem kruszą!
Kraj serca!*

*Bo mu z wielkiej przeszłości
zostało
Jeno serce olbrzymie za broń jego
całą
Kraj i Lud, co nietknięte zachował
sztandary
Mimo wieku niedoli, miłości
i wiary!
Idzie do Ciebie, jak chadzał przez
długie stulecia,
Z Twoym wizerunkiem, zdobnym w
pęk polnego kwiecień,
Z pieśnią dźwięnną, co w piersiach
żywie nieśmiertelna,*

*Do Ciebie, Częstochowska! Jusno-
górska! Zielna!
I tzy Ci swoje niesie, i bóle
i żale...
I zawieszka, jak one odpustne
korale,
Owo votum ofiarne na przymiesz-
nej gruszy,
Przed Twoym tronem, Królowo, u
swojej własnej duszy!
I ja z tym tłumem idę...*

*A niosę ze sobą
Nie tylko to, co we mnie i moją
żałobą,
Nie tylko, co po dziadach lka gdzieś
w grobie echem,
Nie tylko to, co cnotą bywało, lub
grzechem,
Lecz wszystko! Wszystkie zjawy!
i wszystkie marszenia!
Wszystko, co nadaremno czeka
odpuszczenia...*

Matko, spraw!
El.

Koronacje obrazów Matki Boskiej w Polsce.

Obrazy cudowne Najśw. Matki
Bożej znane były w Polsce od pier-
wszych czasów ugruntowania się
chrześcijaństwa. Z okazji dzisiejszej
200 letniej rocznicy koronacji cudo-
wnego obrazu na Jasnej Górze przy-
pomnieć warto, gdzie i kiedy koro-
nowano wizerunki Matki Bożej w
Polsce.

W Ojczyźnie naszej żywiono oświe-
szczoną dla Najśw. Marji Panny,
rycerstwo nasze szło do boju z ple-
śnią „Bogarodzica”, a w granicach
Rzeczypospolitej liczone w r. 1768
przeszło sto cudownych obrazów N.
Maryi Panny.

Z tych najśłynniejszych na Jasnej
Górze w Częstochowie został ukoro-
nowany najpierw w r. 1717 dnia 8
września.

Zaraz w roku następnym odbyła
się koronacja obrazu Bogarodzicy w
Nowych Trokach na Litwie, w r. 1724
w Sokalu, w r. 1727 w Podkaminieniu
na Wołyniu (obecnie w Galicji), w
r. 1730 w Żyrowicach u O. O. Bazyli-
janów na Litwie, w r. 1789 w War-
szawie u O. O. Kapucynów, w r. 1749
u Dominikanów w Łucku, w r. 1750
w Wilnie, w r. 1750 we Lwowie, w
r. 1752 w Łąkach i w Letajsku,
w r. 1754 w Chelmnie, w r. 1755 w
Skapem i w Jarosławiu, w r. 1756 w
Berdyczowie, w r. 1761 w Białyni-
czach, w r. 1762 w Przemyslu, w
r. 1763 w Rzeszowie, w r. 1764 w

Władysław, książę Opolski wręcza o. o. paulinom
cudowny wizerunek.

Krakowie u Karmelitów, w r. 1766 w Przemyślu u Dominikanów i Chelmie, w r. 1767 w Miedniewicach, w r. 1778 w Poczajowie na Wołyniu, w r. 1778 w Łatyczowie, u Dominikanów na Podolu, w r. 1779 w Międzyrzeczu na Wołyniu.

Od czasu pamiętnej koronacji cudownego obrazu w Częstochowie, panowie i matrony polskie nie zatawały złota i najcenniejszych klejnotów na korony do obrazów Królowej i Patronki Polski, a pobożni pielgrzymi przybywali tłumnie na uroczystości te z całej Rzplitej.

Na uroczystości koronacji przystrajano wspaniałe kościoły, wznoszono bramy tryumfalne, oddziały wojska polskiego towarzyszyły obrzędowi, a muzyki i strażacy działowo ogłaszały uroczystą chwilę koronacji tłumom ludu.

Na pamiątkę każdej koronacji wybijano medaliki, które dziś należą do rzadkości numizmatycznych, bo podrżni, którzy je nosili na pierśsiach kazali się z nimi chować do grobu.

W dniu dzisiejszym obchodzimy wielką rocznicę pierwszego obrzędu koronacji obrazu Najśw. Maryi Panny na ziemiach polskich.

* * *

Nie podpatrzy ludzkie oko
Tajemnicy Twojego cudu!
Podniesionas tak wysoko
Czarem wspomnień, wiarą ludu,
Że tam, gdzie lani Twa potęga
Już rozumu grot nie sięga.

Złoty obłok Cię zasłania...
Za obłokiem jakby słońce...
Iść w te blaski duch się wzbrania
I śle tylko modłów gońce;
Bo modlitwa tylko zdoła
Myślom skrzydła dać aniota.

Gdyby zebrać w jedno łożo
Łzy, co płyną Tobie w dani,
Wielkie bólów ludzkich morze
Zgasłoby żar otchłani;
I Bóg może łzami temi
Zmyłby grzechy z naszej ziemi.

Gdyby skupić wszystkie blaski,
Wszystkie dobra i pociechy,
Które różni dar Twej łaski
I na trony i na strzechy,
Światła tego by starczyło,
By dzień zalić—pod mogiłą.

Tu namiętność, owdzie—nędza
Falom syoja zaleć każę;
Częstochowska szal rozpedza
Miłościwą Swoją twarzę;
Na świat cisza idzie od Niej,
W której naród kroczy zgodniej.

Gdy najbardziej hucozy morze,
Wśród skał skrytych i wśród
zgliszczy,
Biała wieża na klasztorze
Jak latarnia morska błyszczy...

Obciążonas srebrem, złotem,
Sukienkami perłowemi,
Lecz najdroższym Twym klejnotem:
Miłość całej naszej ziemi;
Jak szeroka i jak długa,
Jest—poddanka Twa i sluga.

Twój jest obraz jak zwierciadło,
Promienie, choć w ukryciu;
Światło Boże, gdy nań padło,
Nam odsyłaś je w odbiciu;
By zaś trafił do bram nieba,
Światła, światła nam potrzeba...

W. Gomulicki.

Jak się odbyła w Częstochowie uroczystość koronacji cudownego obrazu w r. 1717-ym.

(Ze starych kronik klasztornych).

Pierwsza koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej odbyła się na Jasnej Górze 200 lat temu dnia 8-go września r. 1717-go za panowania w Polsce króla Augusta II go.

Ojciec św. Klemens XI y, postanawiając koronację Najśw. Maryi Panny Częstochowskiej, rozkazał kapitule watykańskiej wydać dwie korony do uwieńczenia obrazu N. Maryi Panny i P. Jezusa trzymanego na ręku Boskiej jego Matki, polecając Janowi Salezno, późniejszemu kardynałowi, zawiezenie ich do Polski i oddanie nuncjuszowi Grimaldi, który wyznaczył na koronatora Krzysztofa Szembeka, biskupa chełmskiego.

Więcej niż 150.000 ludu z całej Polski i świata.

Na dwa dni przed koronacją t. j. 6 września, przybył biskup chełmski do Częstochowy i stanął w klasztorze na Jasnej Górze Zebrało się też na uroczystość mnóstwo ludu nie tylko z kraju, ale i ze Śląska, Węgier i Morawji w liczbie większej niż 150.000.

Dygnitarze duchowni i świeccy.

Z senatorów i dygnitarzy przybyli na uroczystość: Brzostowski—biskup wileński, Szembek—biskup poznański, Tarło—nominat biskup inflancki; wojewodowie: Leszczyński—kaliski, Potocki—kijowski, Tarło—lubelski, Koniopolski—sieradzki; opaci: z Jędrzejowa, Sulejowa, Łądu i Hebdowa; kilku kasztelanów, oraz wielu kanoników i prałatów z różnych djecezji.

Gdzie dokonano aktu koronacji?

Aktu koronacyjnego dokonano na wielkim kościele przed wielkim ołtarzem na wzniesieniu o kilku kondygnacjach, pięknie przybranych kwiatami.

Wojsko polskie strzelało z wawów.

Grom dziań ustawionych na wawach klasztornych zwiastował dokonanie aktu całej okolicy Częstochowy i wszystkiemu ludowi w nieprzeliczonej ciżbie otaczającego ze wszystkich stron mury klasztoru Jasnogórskiego.

Suma i kazanie.

Po daniu salw, odprawioną została solenna suma przez koronatora w asystencji prałatów i całego kleru, przy muzyce nadwornej z Warszawy sprowadzonej, śpiewana.

Następnie wszedł na kazalnicę o. Kiersnicki S. J. spowiednik króla Jęgomosł, który tak rozpoczął kazanie:

„Deus natus est? Z której się narodził? Elektorale pole warszawskie ogłosiło się pod nogi Twoje najprawdziwsza Campi et liberatae nostrae Domina Polna i wolna Pani. Electa et milibus. Od oryginalnego prawowiernej Sarmacji i na północnym horyzoncie wschodzie za Regnantkę naszą obrana wolnemi od pogańskiej superstycji głosami, Przenajświętsza Bogarodzico. Skączę z nieporównanej radości równiny pola na Twój niebu równy Klaromont (Jasna Góra), choć jaknajprędzej przy długo pożądanym, a kiedykolwiek doczekanym, a koroacyjnym wiecznego poddaństwa oddać homagium i wykonać jurament nieodmiennęj wierno-

ści, Tej Nowonarodzonej Monarchini, Pannie i Matce, o której pilny w niebie, na ziemi i pod ziemią queres: de que natus est? i t. d.“

Uroczysty obiad na 300 osób.

Po sumie odbył się w wielkiej sali klasztoru obiad dany na 300 osób, gdzie paulin Remigjusz Sciołowski wypowiedział mowę pochwalną o dokonanej koronacji.

Przeniesienie obrazu do kaplicy.

Po niesporach nastąpiło przeniesienie ukoronowanego już obrazu z kościoła do kaplicy cudownej na zwykłe miejsce w ołtarzu. Po zdjęciu z podniesienia przez koronatora i przeora, postawiono obraz na bogato urządzonej podstawie, którą nieśli przy mnóstwie zapalonych świec infuacji.

Z dzieł bito po raz wtóry.

Setne z dzieł wystrzały ogłosiły rozpoczęcie procesji, która przeszła przez dziedziniec główny przy ogłosie śpiewanego przez wszystkich starzytnego hymnu „O Gospoście uwielbiona“, gdy wchodziła procesja do kaplicy powtórny grom dzieł odbijał się o mury świątyni. Skoro obraz cudowny umieszczono w kaplicy wśród ciągłych litanji, biskup celebrujący zaintonował hymn „Ciebie Boże chwylimy“, znów stokrotne wyszwały o zewnątrz wszystkim zbluzające się ukończenie tak wielkiej uroczystości.

Niebywała iluminacja i bramy tryumfalne.

Wielka i nader sztuczna iluminacja nie tylko wieży, ale nawet i bram tryumfalnych zakończyła ten dzień pamiętny w dziejach Jasnej Góry. Nabeżństwo przeciagnęło się przez całą oktawę, pośród coraz większej liczby nowoprzybyłych pielgrzymów.

3252 Msze św.!

Przez cały ciąg uroczystości koronacyjnej t. j. od 6 do 16 września, w kaplicy i w kościele odprawiono 3252 Msze św. i do komunji przystąpiło 148.800 osób.

Uchwala Sejmu warszawskiego.

Prócz zaszczytu, jaki przybył miejscu cudownemu i dla Oo. Paulinów dni te były prawdziwie radosnymi. Opatrzność hojną dłoń obdarzyła ich w ciągu tegoż samego r. 1717 innymi jeszcze dobrodziejstwami.

Ustawą Sejmu, wówczas odbytego, nie tylko wszystkie nadania poprzednie potwierdzono, ale jeszcze dodano na utrzymanie twierdzy starestwo Brzeźnickie ze wsią Dębomem.

Częstochówka stała się miastem.

Król August II-gi ze swej strony ku upamiętnieniu doniosłego zdarzenia, podniósł osadę Częstochówkę do godności miasta, ustanawiając w niej jarmarki i magistrat.

300 cie lat minęło...

Jak ongi tak i dziś skupity się pod sztandar, na którym widnieje obraz Najśw. Królowej, Matki Boskiej Częstochowskiej i zespólny się z Bogarodzicą myślą, uczuciem i całą istotą naszą, a doznamy niezawodnie cudownej Jej nad sobą i narodem opieki.

Loterja Klasyczna

na rzecz towarzystw kulturalno-oświatowych
Ciągnięcie jutro
Zarząd; Warszawa, Królewska 23.

* * *

Sławny jest Loret w sąsiedztwie Ankony
Sławny Monserat blisko Barcelony,
Afrykol, Halle — sławna
Polska ową
Jej Częstochową.
Wespazjan Kochowski.

Obchód rocznicy koronacji obrazu w r. 1817.

8-go września r. 1817 przypada setna rocznica koronacji cudownego obrazu, którą w Częstochowie obchodzono uroczystie.

Na Jasną Górę przybyło wówczas przeszło 100,000 ludu nie tylko z całej Polski, ale i z Czech, Węgier, Morawji, Śląska i Pomorza.

Uroczystości przewodniczył Jan Paweł Woronicz, biskup krakowski i wieszcz natchniony.

Uroczystości na Jasnej Górze.

Dziś w sobotę 8 bm. w dzień 200 lecia o godz 10 i pół rano suma na wielkim kościele z wystawieniem Najśw. Sakramentu, a odprawi ją ks. prałat Barcz. W razie dużego napływu ludu wiernego suma będzie odprawiona na szczyt, kazanie okolicznościowe wygłosi o. Paweł.

Na godz. 4 a po poł. przybyć mają na Jasną Górę nadzwyczajne solenne procesje z udziałem wszystkich parafian kościołów św. Zygmunta i św. Barbary.

O godz. 4 po poł. niespory, które odprawi przeor konwentu OO. Paulinów ks. Piotr Markiewicz, poczem z kościoła wyruszy procesja na wały i przed szczytem duchowieństwo wraz z ludem odśpiewa litanję do Najśw. Marij Panuy, a „Te Deum laudamus” zakończy uroczystość.

Przypuszczają należy, że wszyscy, którzy czcąc otaczają Królowę Korony Polskiej uczestniczyć będą w uroczystościach, a także wezmą udział w procesjach.

Z okazji 200-letniej koronacji cudownego obrazu.

Bractwo Koronacji Matki Boskiej i arcybractwo różańcowe, urządza dziś w sobotę 8 bm. o g. 9 rano w Kaplicy Matki Boskiej na Jasnej Górze, solenne nabożeństwo z okazji 200 letniej rocznicy koronacji cudownego obrazu.

Na nabożeństwo to zaprasza się wszystkich członków tychże bractw. **Nabożeństwo dla młodzieży szkolnej.**

Wszystkie szkoły średnie męskie i żeńskie, oraz elementarne mają się zebrać dziś w sobotę, jako w dzień Narodzenia M. B. o godz. 9 ej rano przed kościołem szkolnym Im. Marij, dokąd przyjdą parami ze swych szkół, poczem ze sztandarami i orkiestrami ruszą z prefektami i nauczycielami na Jasną Górę, gdzie wysłuchają Mszy św. i okolicznościowego przemówienia.

Z kościołka Im. Marij.

Z powodu procesji młodzieży na Jasną Górę w kościołku Im. Maryji odprawione będzie dziś, tylko jedno nabożeństwo o godzinie 8 ej i pół rano.

WOJNA.

Największy Komunikat austriacki.

WIENIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 7 września:

Wschodni plac boju.

Front wojsk gener. pułkownika Arcyksięcia Józefa.

Wielokrotnie wzmożona działalność bojowa.

Włoski teren walk:

Wczoraj włosi rozpoczęli swoje wielkie planowe ataki na Monte San Gabriele. Potężne masy dział i miotaczy min jednocześnie przez wiele godzin swój ogień przeciw naszym stanowiskom na wzgórzach. W kilku miejscach dniem i nocą pędziła do szturmu piechota, należąca co najmniej do 8 brygad włoskich. Przedwczoraj dosięgły te zapasy punktu kulminacyjnego. Szczyt góry zmieniał kilkakrotnie swego właściciela.

Ostre kontrataki dosięgły napastnika i wydarły mu zyskany przejściowo teren.

Wczoraj w południe była Monte San Gabriele całkowicie w naszym ręku. Wieczorem odparto krwawo silny atak nieprzyjacielski.

Na wschód od Gorycji odparliśmy częściowe ataki włoskie.

W południowej części płaskowyżny Karsu trwała bitwa przez cały dzień. Włosi zostali wyrzuceni ze swoich czolowych rowów.

Dnia 4 i 5 bm. liczba jeńców na tym terenie walk wzrosła do 160 oficerów i 6,200 żołnierzy.

Tryest był znowu atakowany przez lotników w nieprzyjacielskich.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-poręcznik.

Petersburg w oczekiwaniu bombardowania.

GENEWA, 7 | 9. „Daily Mail” donosi, że w Petersburgu czynione są przygotowania na wypadek nieprzyjacielskich ataków lotniczych.

Kurlandja, Estlandja i Liflandja otrzymają autonomję.

GENEWA, 7 | 9. „Petit Journal” donosi, że Rząd Tymczasowy zamierza ogłosić autonomję Kurlandji, Estlandji i Liflandji.

Car pozna „przyjemności” pobytu na Syberji.

GENEWA, 7 | 9. Z Tobolska nadchodzą wiadomości, że car i jego rodzina narzeka bardzo na niewygody, jakie mają w Tobolsku, ciasne mieszkanie i t. d. Następca tronu jest chory.

Rosyjski minister spr. wewn. w Londynie.

LUGANO, 7 | 9. Natychmiast po wzięciu Rygi udał się rosyjski minister spraw wewnątrz na Londyn, gdzie odbywa długie narady z przedstawicielami rządu angielskiego.

Bombardowanie Offenburga w Niemczech.

STOKHOLM, 7 | 9. Wczoraj rano lotnik nieprzyjacielski rzucił na Offenburg dwie bomby, które jednak szkód nie wyrządziły.

Armja bez chleba.

BERNO, 7 | 9. „Matin” donosi z Petersburga, że na południowo zachodnim froncie brak zupełnie mąki na chleb. Dowódcy armji będą musieli rekwirować mąkę po wsiach okolicznych.

Daszyński prezesem Koła polskiego?

KRAKOW, 7 | 9. W związku z ustąpieniem prezesa Koła polskiego, dr. Łazarskiego, na stanowisko to wysunęły się dwie kandydatury: dr. Głabińskiego (n. d.) i Daszyńskiego (p. p. s.-d.).

Konserwatyści odrzucają stanowczo wszelką możliwość wejścia w kompromis z kandydaturą Głabińskiego, natomiast gotowi są oddać swe głosy Daszyńskiemu.

Wobec tego uchodzi niemal za rzecz pewną, że Daszyński wybrany będzie jednogłośnie prezesem Koła polskiego.

Dlaczego ustępuje Łazarski?

KRAKOW, 7 | 9. Dzienniki ogłaszają treść listu prezesa Koła polskiego do wiceprezesa Koła.

Łazarski oświadczył w liście, że składa prezesurę, gdyż dokonane w ostatnich dniach przegrupowanie stronnictw w Kole zmierzało do wywołania zmian zarówno osób, jak zasad kierowniczych, on zaś życzy sobie pozostawić członkom Koła wolną rękę w sprawie wyborów.

Hr. Czernin w Berlinie.

BERLIN, 7 | 9. Przybył tu wczoraj austriacko-węgierski minister spraw zagranicznych hr. Czernin, w towarzystwie radcy legacyjnego, hr. Colloreda-Mannsfelda i barona Andriana.

Dyplomaci ci odbędą szereg doniosłych konferencji z kanclerzem Rzeszy niemieckiej.

Evakuacja Witebska.

HAGA, 7 | 9. Witebsk i Rewel, oraz cały pas terytorjum, położony między temi miastami, zostały ewakuowane z powodów wojskowych.

Rosja przeciwko Serbji.

STOKHOLM, 7 | 9. W kołach politycznych Petersburga panuje wielkie niezadowolenie z powodu wielkosłowiańskich planów ministra serbskiego, Pasicza.

Chwila bieżąca.

— Według ostatnich wiadomości, wylom, dokonany w ciągu ostatnich dwóch dni na froncie ryskim mierzy 60 wiorat szerokości.

— W pałacu Maryjskim w Petersburgu odbyło się nadzwyczajne posiedzenie rosyjskiej Rady ministrów, zwołane w celu omówienia sytuacji na frontach.

— Zapadła uchwała, że ewakuację Petersburga rozpocząć należy niezwłocznie i czynić to na wielką skalę.

— Podróźni, przybyli z Portugalji przez granicę hiszpańską, opowiadają, że komunikacja kolejowa w Portugalji niemal zupełnie ustała.

— Według doniesień z Londynu, podczas ostatniego ataku powietrznego na Londyn, zabito 11 osób, ranniono 62.

Co słychać nowego?

Wojskowa rada centralna w Paryżu.

Z Amsterdamu donoszą do „Vossische Ztg.": Koalicja zamierza, według wiadomości, otrzymanej przez „New York Times”, uprosić, za poradą prezydenta Wilsona, kierownictwo wojny.

Kierownictwo to cierpi na tem, że sprzymierzeńcy nie są w możności rozstrzygnąć natychmiast różnic poglą-

dów oraz przedsięwzięć decyzji szybkich przy nadarzających się sposobnościach. Odległość stolic i wypływająca ztąd zwłoka w wymianie poglądów hamują inicjatywę. Weobec tego zamierzone jest utworzenie w Paryżu centrali kierownictwa wojkowego przez zebranie tam przedstawicieli rządów, uposażonych w pełnomocnictwa odpowiednie. Członkami tej organizacji mają być: Lloyd George, Ribot i przedstawiciel Stanów Zjednoczonych.

Brian apostołem wojny.

Do „Vossische Ztg.” donoszą z Amsterdamu: Były sekretarz stanu i kandydat na prezydenta, William Bryan, żarliwy dotychczas przeciwnik wojny, przystąpił się teraz — jak donosi agencja Reutersa z Nowego Jorku — w apostoła dalszej walki. W mowie wygłoszonej w Chicago, Bryan oświadczył, że im bardziej pragnie się pokoju, tem usilniej należy popierać rząd, jest to bowiem jedyny środek przyspieszenia pokoju, który może być osiągnięty tylko przez pokonanie państw środkowych.

Zgon holendra — przyjaciela polaków.

W tych dniach zmarł w Holandii prof. uniwersytetu w Leydzie, dr. J. H. C. Kern, przyjaciel polaków, prezes komitetu holenderskiego dla niesienia pomocy ofiarom wojny w Polsce.

Gdy dowiedział się, że przyjęcie przez niego prezesury Komitetu holenderskiego dla niesienia pomocy ofiarom wojny w Polsce mogłoby sprawę pchnąć naprzód, mimo wieku sędziwego (było to przed trzema laty, a zmarł, mając lat 84), stanowisko to przyjął. Komitet ten zebrał przeszło 60,000 guldenów holenderskich dla Polski i kilka wagonów odzieży.

Z funduszów tego komitetu założona została również szkoła polska dla uchodźców polaków w Schiedam, w której się historii polskiej, geografii polskiej, czytania i pisania około 500 polaków.

Spór o pokój.

„New-York Sun” dowiaduje się, że do swej odpowiedzi na notę papieską Wilsona dołączył pismo odręczne, które mimo formalnego odrzucenia propozycji, daje Ojcu św. motnę dalszego prowadzenia akcji pokojowej.

60 stopni Celsjusza w słońcu.

Na froncie bałkańskim panują od pewnego czasu ogromne upały, które dochodzą w słońcu do 60 stopni Celsjusza, w oieniu przekracza 30 stopni, niestety, jednak miejsc cieniowych, zwłaszcza w Macedonii jest bardzo mało.

Noc nie przynosi również ulgi, gdyż oziębienie temperatury w nocy jest bardzo nieznaczne.

O park

im. Tadeusza Kościuszki.

Projekt ks. kan. Fulmana utworzenia parku nad brzegami Warty, przeznaczanego dla dzielnicy robotniczej i związanego z imieniem Tadeusza Kościuszki, ku uczczeniu przez Częstochowę 100-nej rocznicy zgonu bohatera, spotkał się z uznaniem wszystkich warstw naszego miasta.

Park nad brzegami Warty jest żywo omawiany w rozmowach prywatnych, wszędzie znajdują sympatję i gotowość poparcia, w miarę warunków obecnych pięknej inicjatywy.

Redakcja naszego pisma otrzy-

mała szereg listów w tej kwestji, a wiele pisanych przez tych, których sprawa ta najbardziej dotyczy i myśli jej urzeczywistnienia raduje niezmiernie.

Nie mogąc omieścić wszystkich listów naszych czytelników i zwolenników urzeczywistnienia projektu ks. kan. Fulmana cytujemy poniżej słowa p. St. P., który pisze:

„Kto zna warunki życia dzielnic robotniczych w Częstochowie, kto żył w tem państwie ziemskiego cyfca, choćby nie w czasach obecnej wojny, ale kilka lat przed jej wybuchem, kto zna stosunki zdrowotne tych białych niewolników, a zwłaszcza uosobnienia fizycz. i duchowej niedoli ich dzieci, wreszcie, kto od czuwa silnie wszystkie niedomogi tej warstwy społeczeństwa, mając możność porównywania, jak się pędzi żywot tu i tam, gdzie mogą korzystać z wszystkich udogodnień kultury oraz zastoso wywać się do wymagań współczesnej higieny, — ten ujezuje dziś dreszcz radości, przesy wającej duszę i serce jak piorun na samą myśl możliwości urzeczywistnienia projektu ks. kan. Fulmana.

Kiedy się czyta w „Gońcu”, że „aby na użytek ludu, którego tak ukochał wódz z pod Racławic”, założony na brzegami Warty park i nazwał go „parkiem Tadeusza Kościuszki” i że „projekt ten poparli wszyscy zebrani, mimowoli wpija się wzrok w te martwe słowa, by się wyrwały aż na dzień mózgu”.

Już projekt rzucono, a wraz z nim zbudzono słaby promyk nadziei, że i nas ludzie odczuwający potrzeby społeczeństwa i umiejący zabierać się do spraw najniezbędniejszych bez wahań choćby czas i warunki były najbardziej paralizujące każdy śmiały wielki czyn.

By uzdrowić ducha i ciało trzeba je karmić wiedzą i stworzyć warunki zdrowotne. Te ostatnie może sprowadzić słońce, zielen i świeże powietrze — więc założony park nad brzegami Warty — im. T. Kościuszki.

Projekt ks. kan. Fulmana wprost wzruszył mnie, tembardziej, że żyjąc wśród robotniczego świata miałem możność zaobserwowania, jak niesłychanie wiele oni tracą nie mając własnego parku, kończy nasz korespondent.

KRONIKA.

Dzisiejsze zebranie.

Dziś w sobotę 8 bm. o g. 3 i pół po poł. w sali Stow. Rzem.-Przem. ul. Panny Marji 9, odbędzie się organizacyjne zebranie Częstochowskiego Stow. Właścicieli Nieruchomości, do którego w myśl paragrafu Ustawy mogą należeć wyłącznie chrześcijanie.

Zebranie cechu ślusarzy.
Jutro w niedzielę 9 bm. o g. 3 i pół po poł. odbędzie się w sali Magistratu zebranie członków cechu ślusarzy w celu wyborów starszych zgromadzenia.

Z kursów pedagogicznych.

Od poniedziałku dnia 10 września Zarząd Kursów przyjmować będzie zgłoszenia w gimn. im. H. Sienkiewicza (Teatralna 19—A) od godz. 4 do 5 po poł.

Zgłoszenia dawnych i nowych słuchaczy przyjmowane są tylko na kurs 2.

Pogadanka dla rzemieślników.

Zarząd Stow. Rzemieślniczo-Przemysłowego urządzi jutro w niedzielę dnia 9 b. m. o godzinie 5 po południu w lokalu własnym pogadankę ogólno-fachową dla majstrów i cze-

ładników cechowych na którą zaprasza za pośrednictwem „Gońca” wszystkich uczestników cechów miejscowych.

Jutro wielka zabawa.

Jutro w niedzielę 9 bm. w parku 3-go Maja odbędzie się wielka zabawa na rzecz „Samopomocy” przy gimnazjum W. Szudejki.

Organizatorzy zabawy zapewniają nas, iż możemy gwarantować czytelnikom naszego „Gońca”, że wielka zabawa nie zawiedzie oczekiwań każdego kto na nią pójdzie, gdyż zarówno mąż, student, niewiasta, młodzian i podłotek znajdzie każdy coś co go rozzerwie i pozwoli czas spędzić przyjemnie i mile.

Program zapowiada „Luna Park”, Loterie fantową pocztę, bufet, oraz długi ogonek wszelakich przyjemności i rozrywek.

A zatem w niedzielę na zabawę! Nowa rejentura.

Kancelarja rejenta Adama Plebanka zostaje otwarta w dniu 10 b. m. i mieszć się będzie w domu № 3 przy Nowym Rynku.

Z Deputacji Żywnościowej.

Na posiedzeniu Dep. Żywn. w dn. 5 b. m. zdecydowano następujące sprawy.

W sprawie opalu.

Dowóz węgla w ostatnich dniach sierpnia trochę się zwiększył i pozwolił przygotować pewien jego zapas, pokrywający bieżące potrzeby kartkowe, jednak niewystarczający na zaopatrzenie piwnic na porę zimową. Stała troska Dep. jest dostarczenie opalu na zimę i w tym celu oprócz węgla zwożone są wagonowe ładunki pieńków, które pitami trze się na składzie w fabryce Peltzerów i w ciągu z tygodni będzie można rozpocząć cząstkową sprzedaż. Celem obniżenia ceny węgla w handlu detalicznym wprowadzono sprzedaż węgla brunatnego po cenie niższej 60 fen. za pud. Wgiel ten nadaje się do kuchen, lecz nie może być przechowywany dłużej, dlatego w razie nadejścia większej ilości, będzie można powiększyć rozdawnictwo.

O wypiek chleba.

W sprawie bardzo dziś na czasie będącej tj. racjonalnego wypieku chleba Deputacja rozpoczęła od dnia 5 bm. szereg praktycznych prób pieczenia, odbywających się pod osobistym dozorem członka Dep. p. G. Kona. Pierwszy wypiek próbny odbył się w piekarni Dor. Pom dla żydów, przy ul. Strademskiej. Wynik będzie podany do wiadomości po zakończeniu wszystkich badań. Następna próba wypieku odbędzie się w piekarni Popularnej, dalej w piekarniach R. O. i Stow. „Jedność”. Chodzi o bliższe zbadanie warunków, w jakich pracują piekarnie i powodów które wpływają na pogorszenie się gatunku chleba. Jednocześnie z próbami wypieku chleba prowadzi się dalej systematyczne sprawdzanie mąki przez inż. N. Kona dokonywane.

Cena kartofli obniżona.

Aby wpłynąć na obniżenie ceny targowej kartofli, postanowiona kartofle wczesne sprzedawać po 10 fen. za funt t. j. po cenie własnej kupna. Deputacja w tym wypadku ryzykuje poniesienie pewnych strat w razie braku wagi przez wyschnięcie, ale uważa, że ziemniaki, jako artykuł pierwszej potrzeby, należy dostarczyć po najniższej cenie.

Z biurowości Deputacji.

W dziale kasy i buchalterji Deputacji zarządzono, aby rewizja kasy odbywała się stale raz na miesiąc w pierwszych dniach miesiąca. Rewizja

ma kierować jeden z członków Deputacji przy udziale zarządzającego i głównego buchaltora.

Wystawa-pokaz ogrodnicza.

W dniu wczorajszym o g. 4 i pół po poł. odbył się akt otwarcia wystawy ogrodniczej, przez prezesa Tow. Ogrodniczego p. St. Jastrzębskiego, wstępie przecięła p. nadburmistrzowa Marczewska, aktu poświęcenia dokonał ks. kan. Nassalski.

Wystawa mieści się w pawilonie na półkach doświadczalnych pod Jasną Górą.

Przy wejściu na wystawę od zbiegu ulic Jasnej i Siedmiu Kamienic widnieje jasna postać chłopca polskiego wspartego na pługu, który zda się woła pełną pierś radośnie „witajcie!”

Liczne ekspozycje podzielone są na dwa działy: warzywny i owocowy. Między innymi wystawiona jest przez Tow. Rolnicze kolekcja kartofli z półek doświadczalnych, złożona z dwudziestu kilku odmian, oraz urządzona jest wielka owocarnia, gdzie zwiedzający mogą nabywać piękne okazy.

Rosliny doniczkowe, pokojowe, dekoracyjne i t. p. tworzą piękną dekorację.

Wogóle widać, że ogrodnicy nasi okazują wiele żywotności i zamiłowania w swoim zawodzie, za co należy im się zupełne uznanie.

W godzinach popołudniowych na wystawie przegrywać będzie orkiestra Straży Ogniowej pod batutą p. E. Makoszy.

Bufet obficie zaopatrzony, dochód z którego przeznaczony jest na Sekcję przeciwzembracza, jak również i część dochodu z wystawy.

Wejście na wystawę dla dorosłych 50 fen. dla uczniów i dzieci 25 fen. Każdy wchodzący na wystawę, do biletu wejściowego otrzyma jeden los, na ekspozycje przeznaczone do rozlosowania między zwiedzających.

A więc niewątpimy, że wszyscy mieszkańcy naszego miasta, jak również włościanie okoliczni i patnicy, którzy przybyli na uroczystość 200-iej rocznicy koronacji cudownego obrazu na Jasnej Górze, skorzystają z okazji i odwiedzą wystawę, na której znajdują miłą rozrywkę, jak również poznają stan naszego ogrodnictwa, które w czasie wojny obecnej, dzięki może więcej sprzyjającym warunkom poczyniło bardzo duże kroki naprzód.

Spieszmy się zatem, gdyż zamknięcie wystawy nastąpi w niedzielę wieczorem.

Ostatnie występy Lubicz-Sarnowskiej.

Wystawiona we czwartek w teatrze „Paryskim” komedia Gorautha — „Panna Ziuta moja żona” osiągnęła sukces niebywały, a powodzenie to zawdzięczać należy nie tylko autorowi sztuki, ale nade wszystko pp. St. Lubicz-Sarnowskiej, Ryszkowskiemu, Sarnackiemu, Krzewińskiemu, Wisnowskiej i całemu sympatycznemu zespołowi, który na pożegnanie wystawił „Koteczkę” naturalnie w interpretacji, każdy się domyśli, ulubienicy stolicy i prowincji p. St. Lubicz-Sarnowskiej.

Loterja Legionów Polskich.

Znane wszystkim wydarzenia skłoniły dyrekcję dobroczynnej loterii klasowej Legionów Polskich, do wypuszczenia tymczasowo tylko połowy loterii. Decyzję tę powzięto po długiej rozprawie i zawodowa porada Banku Ziemiańskiego, który w całości za loterię gwarantuje.

Wszyscy, którzy pragną pomódz celowi, jakimże loteria służy, spełnią swój obowiązek. — Obecnie loteria nabiera szczególnej aktualności, jako przedsięwzięcie,

mające nieść pomoc inwalidom legjonowym, oraz wdowom i sierotom po poległych. Także weteranom 1863 r. przypaść ma część dochodu. W ten sposób loteria klasowa Legionów pragnie spieszyć z pomocą dwóm pokoleniom walki i zasługuje przede wszystkim pod każdym względem na poparcie. — Przystępna cena losów umożliwia wszystkim probowanie szczęścia na loterii Legionów, której wygrane są bardzo okazałe, a której cel, związany z położeniem bezpośrednich ofiar wojny, jest szlachetny.

Wieś polska czcí pamięć Naczelnika.

W dniu 2 września w głuchej wiosce, dalekiej od środowiska kulturalnego, opuszczonej przez tych, którzy powinni nieść prawdziwe światło, na zebraniu Straży Ogniowej w spółnie z gospodarzami wsi Remblice-Królewskie, powstała myśl uczczenia pamięci Tadeusza Kosciuszki, przez usypanie kopca na najwyższej okolicznej górze i umieszczenie na nim postaci lub bustu bohatera i wodza ludu, jak również przez zbudowanie domu Ludowego, jego imienia, dla samokształcącej się młodzieży, której związek od maja już istnieje i przykłada rękę do wszelkiej podobnej pracy.

Za pośrednictwem „Gońca” przesłane są wszelkie instytucje o poparcie i współdziałal w komisji tego przedsięwzięcia.

Dla wspólnego i stanowczego omówienia tej kwestji, prosi się o przybycie każdego komu leży sprawa ta na sercu w dniu 8 b.m. o godz. 4 po poł. na plac budującego się domu ludowego w Remblicach Królewskich.

Do komisji tymczasowej organizacyjnej przystąpił: Zarząd miejscowej Straży Ogniowej Ochotniczej i gospodarze, którzy oznajmiają w obowiązku zaznaczyć, że inicjatorem tego wzniesłego dzieła jest artysta-rzeźbiarz p. Ferdynand Staszewski, laureat wystawy paryskiej i twórca pomnika Adama Mickiewicza w Zawierciu.

Z „Paryskiego”.

Dzisiaj w teatrze „Paryskim” niebywała sensacja „Na rozdrożu” — dramat.

Z „Odeonu”.

Dzisiaj w teatrze „Odeon” — wielki świąteczny program — „Czerwona noc” — dramat.

Z ostatniej chwili.

Najświeższy

Komunikat niemiecki.

BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 7 września.

Zachodni płac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Na froncie flandryjskim odegrały się między lasem Houthaut a Hollebeke znowu gwałtowne walki artylerji. Rankiem i wieczorem atakowali Anglii po silnym ogniu huraganowym nasze stanowiska na północ kolei Roulers—Ypern w szerokości 4 klm. Po krótkiej silnej walce odrzucono ich wszędzie. Wystawienie 3 dywizji do tych ataków, które nieprzyjaciela kosztowały wielkie straty, potwierdzają jeńcy. W sąsiednich odcinkach wypadły po gwałtownych salwach ogniowych angielskie oddziały wywiadowcze i te nie odniosły skutku. Pod Lens rozbiły się rychłem rankiem ataki częściowe nieprzyjaciela z wielkimi stratami. Front wojsk niemieckiego następcy tronu.

W kilku częściach frontu nad Aisną i w Szampanji była działalność

bojowa za dnia ożywiona. Walki przedpolowe przyniosły nam jeńców. Bitwa artylerji na wschodnim brzegu Mezy trwała aż do nocy z krótkimi przerwami. Ogień nasz niszczył na rozpoznane stanowiska wojsk szturmujących gotowych do boju przeszkodził przy lesie Fosser atakowi francuzów. Na południe od Beaumont wtargnął pułk wirtemburski na linię nieprzyjacielską i wypędził załogę w walce granatami ręcznymi. Badańskie wojska atakujące wtargnęły do lasu Caurieres i powróciły z jeńcami. 9 samolotów nieprzyjacielskich zniszczono w walce powietrznej, 5 dalszych zestrzelono.

Front wschodni:

Front wojsk gener. feldmarszałka ks. Leopolda Bawarskiego.

Ruchy odwrotne rosjan na północy od dolnej Dźwiny trwały i wczoraj. Konnica nasza walczyła skutecznie ze strażami tylnymi nieprzyjacielskimi na południu od Mitawy i pod Nowymi Kaipunami, 70 kilometrów na wschód od Rygi. Między jeziorami Lobe a Friedriehstadtem zapalił cofając się nieprzyjaciół miejscowości. Łup w Dźwinoujściu wynosi oprócz materiałów do strzelania, amunicji, 40 dział w tem są przeszło 22 większego kalibru, jak 12 ctm. Aż do morza Czarnego nie było żadnych większych działań bojowych.

Front macedoński.

Między jeziorami Ochryda a Prespa potyczki oddziałów wywiadowczych, na wschodzie od jeziora Wardar ożywna działalność ogniowa.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Kartofle.

W Poniedziałek dni 10. września 1917 r. winni się zgłosić po zakup kwitów na kartofle, do swoich okręgów, mieszkańcy:

II. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 8 Senatorska 27.

IIa. okręgu

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 12 Strażacka 25.

X okręgu.

Kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 40 Wierzbicka 51.

X. okręgu.

kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 41 św. Rochs 56.

VIII. okręgu.

na legitymacje terminowe z całego miasta.

Poza tem w Poniedziałek 10 go i Wtorek 11-go września winni się zgłosić po zakup kwitów na kartofle do swoich biur okręgowych (nie do biur centralnego) wszyscy ci, którzy na kartki A-B serji XVII-ej skutkiem opóźnienia kartofli jeszcze nie nabyli. Kartofle wydawane będą w składach przy fabryce Pelecerów na mocy wykupionych kwitów (kartki A-B należy oddać w okręgu).

Miejska DEPUTACJA ŻYWNOSCIOWA w Częstochowie.

NADESŁANE
Pracownia srebren i obróbek damskich
„EVELINA”
Piękna M 8.
po powrocie właścicielki z zagranicy
poleca najświeższe modele.

Mebel różnego rodzaju i fortepian sprzedają tanio ul. P. Marji 12. 1783-
Sprzedam męski garnitur ozary sukieny ul. Teatralna 41 m. 10. 784-

Teatr „PARYSKI” ul. P. Marji 7.

Program od Soboty, dnia 8-go Września i dni następujących:

NIEBYWAŁA SENSACJA!**Na rozdrożu**czyli **Żądze piekielne**Dramat w 5-ciu wielkich częściach na tle intrygi i spekulacji przemysłowych, w głównej roli: słynna **FRANCESKA BERTINI**. Obraz ten, w treści i wykonaniu niezrównany, należy do najlepszych utworów znanej firmy „Cinec”

NAD PROGRAM:

Głuptasiński u doktora (Komedja firmy „Gaumont“.)**Sztuczne kwiaty** (Zdjęcie z natury firmy „Pathe“.)Dla dzieci wejście wzbronione — Orkiestra koncertowa pod dyr. p. **M. Szulca****Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.**

Program od piątku 7 do poniedziałku 10 Września.

Wspaniały program świąteczny!**CZERWONA NOC**albo **Przez ogień i wodę do szczęścia.**Znakomity dramat w 5-ciu wielkich aktach ze **Złotej Serji Nordisk**. W wykonaniu najwybitniejszych artystów **Sceny Królewskiej w Kopenhadze.**NAD PROGRAM: **Kapitan Grogg w balonie**

(Ucieszny żart rysunkowo kinematograficzny)

POŁÓW FOK (Zdjęcie z natury)Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. **Alojzego Salzberga.**

Ceny miejsc zwykłe. — Szczegóły w programach.

Michał Grelmiecw **Częstochowie**
ul. Panny Marji № 10.Choroby zębów i jamy ustnej.
przyjmuje: codziennie
od 9-11 i od 3-7 wieczorem
Ceny bardzo umiarkowane.**Handlarz wymiany pieniężny**
F. Działocha

ul. Panny Marji № 24

Niniejszem podaję do publicznej wiadomości, że otrzymałem losy do 1-ej klasy „Legionów Polskich” jak również posiadam losy **R. G. O.** i inne, które sprzedaję na stałe i na dniówki za wyjątkowo niską cenę
Ciągnięcie loterii hamburskiej 5 i 6 R. m. IV klasa
Tw. Kulturalno Oświatowych 10 i 11 R. m. III klasa
Szwajcarska 14 i 15 „2-a”
R. G. O. 21 i 22 „1-a”
Legionów Polskich 21 i 22 „1-a”
Węglarska 6-1a klasa od 12 b. m. 100X
główna wygrana **1000000** koron.**Kursy dla Ochroniarzy ONP**
ZAKŁAD FROEBLOWSKI
Stanisławy Ligęzównyw **Częstochowie**, ul. Teatralna 9.
dom dr. Pisarzewskiej.

Zapisy pań i dzieci codziennie prócz świąt. Kancelarja otwarta od 11-1 w południe od 4-7 popołudniu.

Rozpoczęcie zajęć 1 Września**STANISŁAW KUMSZEWICZ**

adwokat przysięgły

w **Częstochowie** ul. Piękna № 7.
parter parter (obok sądu pokoju
I-go okręgu).Przyjmuje od 9-ej do 9 i pół rano
i od 2-ej do 5-ej po południu.**Lekarz Dentysta****Stefan Barylski**

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10-12 i 3-6

IV KLASOWE**Progimnazjum Żeńskie****Emilii Jurkowskiej**w **Częstochowie** ul. P. Marji 42Egzaminy wstępne co-
dzienne od 1 do 4-ej

Warunki przystępne

Sprzedam powóz na gumach w dobrym stanie
Wiad. Kawia 23. 771-**Zgubiono** kwit lombardu Tow. Pożycz-
Oszczęd. Nr. 249 775-**Ukończyłam** pełny kurs pisania na maszynie
nie znam dokładnie język niemiecki. Potrze-
buję posady Oferty w „Gościu” sob. F. 782-**Cudowne ziele** od **kruwicy**
dysenterji „Kobyłak” daje każ-
demu za darmo, zakład ogrodniczy
M. B. Hoffmanna, Pomologiczna Nr. 8
róg Pięknej 777-**Potrzebna** pania i kucharka do krawiecossy-
sny ul. Panny Marji 32 m. 7**W** czerwcu wyszedł z domu i dotąd
nie wrócił 7-mio letni chłopczyk ciem-
no-blondy. Ktoby wiedział coś o nim proszony
jest o zawiadomienie matkę Franciszkę Nowak
ul. Władysława Nr. 6**Loterja****Klasowa Legionów Polskich**Czy kupiliście już losy Loterii Klasowej Le-
gionów Polskich?W dniu 1 września otrzymali losy do 1-ej
klasy wszyscy kolektorzy naszej loterii!Żądajcie losów loterii legionowej w każdym
kantorze wymiany, w każdym sklepie z losami,
wszędzie, gdzie losy innych loterii sprzedają!Najlepiej pomóżcie przez to inwalidom,
wdowom i sierotom legionowym oraz we-
teranom z 1863 roku, dla których przezna-
czony jest w całości dochód z loterii!Czy pamiętacie jeszcze o legionistach pol-
skich, których twarde rozkaz wojskowy po-
wołął świeżo na front? Przed kilku dniami byli
między Wami i cieszyli się sympatją Waszą!Dajcie wyraz tej sympatii przez popieranie
loterii Legionów Polskich!

Nic nie ryzykujecie!

Bank Ziemski gwarantuje w całości Loterię
Legionów, więc także wypłatę wygranych!

Ciągnięcie I klasy 21 i 22 września:

Cena ćwiartki losu 6 mk. 25 fen.

Dyrekcja Loterii Klasowej Legionów Polskich

Marszałkowska 87

(Główna kolektura, Trębacka 2)

Teatr PARYSKI — Czwartek dnia 20-go
Września o godz. 7 1/2 wiec.

Wielki jednorazowy koncert
HENRYKA MELCERA
znakomitego pianisty oraz
JULJUSZA THORNBERGA

słynnego skrzypka-wirtuoza z Danji

Program: Franck Sonata A-dur, Chopin Ballada G-moll i Polonez
fis-moll Bach Sarabanda, Wieniawski, Caprice A-dur, Paganini Suita
Beethoven Sonata Kreutzerowska.

Bilety od 1 marki 50 fen. do 8 marek w Księgarni F. Rolnickiego.

Szkoła Chemiczna

Inż. Chemika A. DUCHOWICZNEGO

Warszawa, ulica Marszałkowska № 99

Kurs nauk 2-letni z programem wyższych szkół chemicznych. Pro-
gramy i informacje wysyła gratis sekretarjat.

Semestr rozpoczyna się 15-go Września.

SZKOŁA MUZYCZNA

L. WAWRZYNOWICZA

ul. Panny Marji № 42 m. 8 (róg Pięknej).

Zapisy na naukę gry: fortepianowej, skrzypcowej, organowej, wiolon-
czellowej, śpiewu solowego, chóralnego etc. oraz przedmiotów teoretycznych.

Początek lekcji 3 września.

Wkrótce zostanie otwartą wieczorowa Szkoła
Rzemieślniczo - Przemysłowa
z wydziałem mechanicznym i elektrotechnicznym

Podania kandydatów na kurs I i II przyjmuje kancelarja szkoły
Jasnogórska 34. (d. gimnazjum W-go Szudejko) codziennie od godz. 6-7 p. p.
i w niedziele od 2-3 p. p.

Prawo zmian władza szkolna zastrzega.

Dyrekcja Szkoły.

8-mio klasowe Gimnazjum żeńskie
T. BUSZÓWNY dawniej Z. Garzdeckiej w Częstochowie (Jasnogórska 24)

Uprzejmie prosi wszystkich Szanownych Rodziców i Opiekunów o porozumienie się z
Zarządem Zakładu w sprawie wpisów na przyszły rok szkolny nie później, jak do
końca września. W tym celu od 10 września Kancelarja otwarta będzie codziennie
(prócz niedziel i świąt) od godz. 4 do 6. Uczniowie, których Rodzice lub Opiekunowie
do wyżej wskazanego terminu nie porozumieją się z Zarządem Szkoły, tem samem
utrącają prawo uczęszczania do takowej. Zarząd Gimnazjum przypomina też Szano-
wnym Rodzicom i Opiekunom, że lekcje zaczynają się 10 września o godz. 8 1/2, i
że internat istnieć będzie nadal, zapewniając wychowankom troskliwą opiekę.

Akcyjne Towarzystwo „Praga” w Warszawie

wyrabia na zasadzie pozwolenia Zarządu Cywilnego przy
Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskim

„MYDŁO RENOMA”

Cena jednego kawałka około 100 gramów/ 1/4 f. w handlu detalicz-
nym Marek: 1.

Cena jednego kawałka około 200 gramów 1/2 f. w handlu de-
talicznym Marek: 2.

Zamówienia hurtowe przyjmuje na powiaty CZĘSTOCHOWSKI, SOSNOWICKI
i WIELUŃSKI **Maurycy Heufeld, CZĘSTOCHOWA.**

Ządać we wszystkich składach aptecznych, sklepach mydlarskich i kolonialnych.

Cena prenumeraty: miesięcznie 1 mk. 50 fen., kwartalnie 4 mk. 50 fen.
za odnośzenie do domu dopłaca się 20 fenigów mie-
sięcznie. Cena pojedynczego numeru 10 fenigów.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni
świętecznych od godz. 10 — 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: za wiersz półtorowy jednoczasłpawny na I kol. 1 mk. 50 fen.
na II i III kol. 45 fenigów, na IV kol. 45 fenigów.
Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Panny
Marji Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Redaktor - wydawca F. D. Wilkoszewski

Odbito we własnych zakładach drukarskich „Głosu Częstochowskiego”

Licytacja
W LOMBARDZIE

Częstoch. Tow. Pożyczk.-Oszczędn.

Teatralna № 11

odbędzie się w Październiku 1917 r.
Od zastawów nie opłaconych do 15
Września roku bieżącego, liczone bę-
dą koszta licytacyjne.

Zarząd.

DOKTOR MEDYCYNY

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji № 21.

Choroby skórne i
dróg moczowych.

Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.
Panie od 12—1 po południu.

Polecam Podeszwy drewniane
sandały sprzedaj hurtowa i detalicz.

ulica Teatralna № 26

K o t t.

Dr. K. Okuszko

Przyjmuje od 1 Sierpnia

w godz. p. p. 4-6-ej

choroby wewnętrzne i dziecięce

Teatralna 16-II piętro,
częstochowa.

CZĘSTOCHOWSKIE

Wyroby Cementowe

p. f. „TRWAŁOŚĆ”

ulica Panny Marji Nr. 61.

Na składzie: posadzki różnych gatun-
ków i kolorów, schody, rury kanaliza-
cyjne, wanny kąpielowe, chodniki trotua-
rowe, bloki, pustaki. Przyjmujemy ob-
stalunki na balkony i ulepszenia
domów.

Dentysta

MICHAŁ ROZENOWICZ

powrócił

przyjmuje codziennie od 9-1 i od 3-7 pp.
Częstochowa ul. Panny Marji № 35

Sprzedam wóz Teatralna Nr. 26 Kott
755—

Nauczycielka francuska posiada w cen-
trum miasta pokójku niemeblowanego s
oddzielnem wejściem, z obsługą i obiady oferty
w Gołcu pod lit. K. O. 774—

Pracownia ubiorów damskich i dzie-
cięcych **Mistrzini cełowej**
Luojji Juraszek.

w Częstochowie ul. P. Marji Nr. 38 przyjmuje
wszelkie roboty w zakresie krawieckiego woho-
dzące: kostjmy, suknie, mundurki i czapki dla
pensjonarek. Przy pracowni szkoła kroju i szycia
przyjmuje również odświeżania i przeróbki;

Nowootworzony ohrześciojański skład, kupu-
je i sprzedaje po cenach umiarkowanych róż-
nego rodzaju używane meble: pianina, maszyny do
szycia itp. p. ul. Panny Marji Nr. 73 obok parku
przyjmuję w komi.—